

Κατευθυντήριες οδηγίες για υποβολή καταγγελιών, στρατηγικού τύπου, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη διατήρηση της φύσης

Η υποβολή επίσημης καταγγελίας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να βοηθήσει ώστε μία εθνική ή περιφερειακή κυβέρνηση να αναλάβει δράση σε θέματα που αφορούν τη διατήρηση της φύσης ή να σταματήσει επιζήμια σχέδια/έργα και άλλες δραστηριότητες. Ως εκ τούτου, αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο προάσπισης της φύσης, ειδικά λόγω και του δεσμευτικού χαρακτήρα που έχει η ευρωπαϊκή νομοθεσία για τη φύση. Ωστόσο, η κίνηση μίας διαδικασίας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι μίας απαιτητική διαδικασία, ιδιαίτερα καθώς η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δίνει περισσότερη έμφαση στις «στρατηγικές» καταγγελίες.

Το σκεπτικό πίσω από τις «στρατηγικές» καταγγελίες, είναι να προωθηθεί η υποβολή αυτών των καταγγελιών, για τις οποίες αν κινήσει τις διαδικασίες η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και παρθεί κάποια απόφαση, μπορούν να συμβάλουν στη μη υλοποίηση επιζήμιων σχεδίων/έργων ή άλλων δραστηριοτήτων σε μια ολόκληρη χώρα, περιφέρεια ή τομέα. Μπορούν επίσης να βοηθήσουν στο να ληφθεί μια απόφαση ευρύτερης νομικής ή άλλης θεμελιώδους σημασίας για βασικά θέματα προστασίας της φύσης. Ο στόχος δηλαδή είναι να αντιμετωπιστούν πιο οριζόντια ζητήματα – είτε με την αντιμετώπιση ενός γενικά διαδεδομένου προβλήματος τόσο σε ευρωπαϊκό όσο σε εθνικό επίπεδο, είτε με τη δημιουργία νομικού προηγούμενου – και όχι να αντιμετωπιστούν προβλήματα σε μια συγκεκριμένη περιοχή Natura 2000.

Πώς υποβάλλονται οι επίσημες καταγγελίες

Οι επίσημες καταγγελίες πρέπει να υποβάλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή χρησιμοποιώντας το επίσημο έντυπο καταγγελίας. Το έντυπο καταγγελίας συμπληρώνεται σχετικά εύκολα και μπορείτε να το βρείτε στον ακόλουθο σύνδεσμο (σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ): https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/contact/problems-and-complaints/how-make-complaint-eu-level/submit-complaint_el

Ο μηχανισμός της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για παραβάσεις

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι ο θεματοφύλακας των Συνθηκών της ΕΕ. Ως εκ τούτου, έχει επίσημα την ευθύνη να διασφαλίζει την ορθή εφαρμογή τους όπως και όλης της νομοθεσίας που απορρέει από αυτές. Με άλλα λόγια, είναι υπεύθυνη να διασφαλίσει την εφαρμογή και την επιβολή του συνόλου του κοινοτικού κεκτημένου (γνωστό ως *acquis communautaire*). Η Επιτροπή ασκεί τον συγκεκριμένο ρόλο, κυρίως μέσω της εξέτασης συγκεκριμένων περιπτώσεων για τις οποίες θεωρεί ότι τα κράτη μέλη έχουν αποτύχει να εφαρμόσουν τις νομικές τους υποχρεώσεις. Στις περιπτώσεις αυτές, η ΕΕ ξεκινά μια «διαδικασία επί παραβάσει» (infringement procedure).

Επιπλέον, η Επιτροπή ασκεί και τον ρόλο δημόσιου κατηγορού για την ορθή εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας και συχνά παραπέμπει παραβάσεις από τα κράτη μέλη στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ). Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου της ρόλου, η Επιτροπή ενθαρρύνει τόσο πολίτες όσο και οργανώσεις που εντοπίζουν παραβάσεις, να υποβάλλουν επίσημες καταγγελίες, εφόσον η υπόθεση δεν μπορεί να επιλυθεί σε εθνικό επίπεδο. Ωστόσο, είναι σαφές ότι η κίνηση μίας διαδικασίας επί παραβάσει είναι στην αποκλειστική ευχέρεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ενόστε η Επιτροπή αναλαμβάνει και περιπτώσεις με δική της πρωτοβουλία.

Στην πράξη, τα άτομα ή οι οργανώσεις που υποβάλλουν μια καταγγελία χρειάζονται να προβούν σε πολλές εργασίες προάσπισης για να διασφαλίσουν ότι η καταγγελία τους θα καταλήξει σε διαδικασία επί παραβάσει και ότι η συγκεκριμένη παράβαση θα διακοπεί ή θα αντιμετωπιστεί διαφορετικά. Τα νομικά τμήματα της Επιτροπής λαμβάνουν πολλές καταγγελίες, είναι υποστελεχωμένα, ενώ παράλληλα απαιτούνται πολλά διαδικαστικά βήματα εντός της ιεραρχίας της Επιτροπής για να ληφθεί η απόφαση κίνησης της διαδικασίας επί παραβάσει. Ως αποτέλεσμα, μια διαδικασία επί παραβάσει μπορεί να πάρει πολλά χρόνια για να προχωρήσει.

Προκειμένου να μειωθεί ο αριθμός των παραβάσεων αλλά και για να ιεραρχεί τις δράσεις της, η Επιτροπή επικεντρώνεται ολοένα και περισσότερο σε παραβάσεις προτεραιότητας¹. Για τις οδηγίες της φύσης δηλαδή τις οδηγίες για τα άγρια πτηνά (2009/147/ΕΚ) και τους οικοτόπους (92/43/ΕΟΚ) οι σχετικές παραβάσεις περιλαμβάνουν:

- 1) παραβάσεις όσον αφορά την μη μεταφορά ή εσφαλμένη μεταφορά των οδηγιών της ΕΕ για τη φύση στην εθνική νομοθεσία,
- 2) παραβάσεις που επηρεάζουν την ικανότητα της εθνικής Δικαστικής Εξουσίας να συμβάλει αποτελεσματικά στην εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου,
- 3) επανειλημμένες αποτυχίες ενός κράτους μέλους να εφαρμόσει ορθά τις οδηγίες της ΕΕ για τη φύση.

Μετά από την υποβολή μιας καταγγελίας, η Επιτροπή αξιολογεί τα στοιχεία και συνήθως διενεργεί μια πρώτη ανεπίσημη επικοινωνία με το κράτος μέλος στο οποίο αναφέρεται η καταγγελία². Εάν η απάντηση του κράτους μέλους δεν ανταποκρίνεται σε όλα τα ζητήματα τα οποία τέθηκαν ή αν η Επιτροπή θεωρεί ότι, παρά τις διευκρινίσεις, μπορεί να υπάρχει παράβαση του δικαίου της ΕΕ, τότε η Επιτροπή ξεκινά την επίσημη διαδικασία επί παραβάσει, στέλνοντας μια Προειδοποιητική Επιστολή (Letter of Formal Notice).

Με την Προειδοποιητική Επιστολή, η Επιτροπή ζητά να λάβει από το κράτος μέλος μια διευκρινιστική απάντηση, εντός συγκεκριμένης ημερομηνίας (συνήθως 2 μηνών), σχετικά με την παράβαση που διαπιστώθηκε. Εάν η απάντηση δεν δοθεί εγκαίρως, ή θεωρηθεί ως μη ικανοποιητική, τότε η Επιτροπή προχωρεί στο επόμενο στάδιο της διαδικασίας επί παραβάσει, το οποίο είναι η αποστολή Αιτιολογημένης Γνώμης (Reasoned Opinion). Στο στάδιο αυτό η Επιτροπή ζητά από το κράτος μέλος να προβεί σε συγκεκριμένες ενέργειες για να διασφαλίσει την ορθή εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου.

Η Αιτιολογημένη Γνώμη αποτελεί επίσημο αίτημα της Επιτροπής για συμμόρφωση με το δίκαιο της ΕΕ, καλώντας το σχετιζόμενο κράτος μέλος να ενημερώσει την Επιτροπή σχετικά με τα μέτρα που έλαβε για τη συμμόρφωσή του, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας (συνήθως 2 μηνών).

Εάν το κράτος μέλος εξακολουθεί να μην συμμορφώνεται, τότε η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει να παραπέμψει το ζήτημα στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

¹ https://ec.europa.eu/info/publications/communication-commission-eu-law-better-results-through-better-application_en / https://ec.europa.eu/info/publications/communication-commission-eu-law-better-results-through-better-application_el

² Στο παρελθόν χρησιμοποιήθηκε ένα σύστημα γνωστό ως EU Pilot, συχνά πριν την κίνηση της διαδικασίας και τυπικά ανεξάρτητα από αυτή. Σε συνέχεια της Ανακοίνωσης «Βελτίωση της νομοθεσίας: επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων για μια ισχυρότερη Ένωση», η Επιτροπή και τα κράτη μέλη πρέπει να προβαίνουν άμεσα στη διερεύνηση παραβάσεων του δικαίου. Ο δομημένος διάλογος για την επίλυση προβλημάτων μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, που είναι γνωστός ως EU Pilot, θεσπίστηκε για την άμεση επίλυση πιθανών παραβάσεων του δικαίου της ΕΕ σε αρχικό στάδιο σε ενδεδειγμένες περιπτώσεις. Δεν υπάρχει πρόθεση να προστεθεί ένα χρονοβόρο βήμα στη διαδικασία παράβασης, η οποία από μόνη της αποτελεί μέσο διαλόγου προς επίλυση προβλήματος με ένα κράτος μέλος. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα κινεί διαδικασίες επί παραβάσει χωρίς να στηρίζεται στον μηχανισμό επίλυσης προβλημάτων EU Pilot, εκτός εάν η προσφυγή στο EU Pilot θεωρείται χρήσιμη σε μια συγκεκριμένη περίπτωση. Οι ρυθμίσεις συνεργασίας με τα κράτη μέλη για το EU Pilot θα προσαρμοστούν αναλόγως.

Εάν το κράτος μέλος καταδικαστεί και παραλείψει να συμμορφωθεί με την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τότε η Επιτροπή ανοίγει νέα υπόθεση. Σε αυτή την περίπτωση η Επιτροπή αποστέλλει νέα Προειδοποιητική Επιστολή και αν το κράτος μέλος δεν συμμορφωθεί αποστέλλει Αιτιολογημένη Γνώμη ή τελικά παραπέμπει ξανά την υπόθεση στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εάν το Δικαστήριο διαπιστώσει τότε ότι το κράτος μέλος δεν έχει τηρήσει την πρώτη δικαστική απόφαση του, τότε επιβάλλει πρόστιμο στο κράτος μέλος, το οποίο μπορεί να ανέρχεται και σε εκατομμύρια ευρώ (κατ' αποκοπή ποσό και/ή ημερήσια χρηματική ποινή).

Η διαδικασία επί παραβάσει εξηγείται σε περισσότερη λεπτομέρεια στον ακόλουθο σύνδεσμο: https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/applying-eu-law/infringement-procedure_el

Η Επιτροπή διαθέτει επίσης μια βάση δεδομένων, στην οποία υπάρχουν αποφάσεις για προηγούμενες παραβάσεις: http://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement_decisions/?lang_code=el

Νομική βάση

Το **πρώτο βήμα** είναι να εξακριβωθεί εάν όντως υπάρχει παράβαση των ευρωπαϊκών οδηγιών για τη φύση.

- **Οδηγία για τους Οικότοπους (92/43/ΕΟΚ):** Η οδηγία για τους οικότοπους προστατεύει συγκεκριμένα είδη φυτών και ζώων στην ΕΕ, καθώς και τύπους οικότοπων. Η οδηγία απαιτεί οι περιοχές Natura 2000 να χαρακτηρίζονται, να προστατεύονται και να υπόκεινται σε διαχείριση για τα είδη και τους τύπους οικότοπων των Παραρτημάτων I και II αντίστοιχα. Η οδηγία για τους οικότοπους επίσης απαιτεί τη θέσπιση ενός συστήματος αυστηρής προστασίας για τα είδη φυτών και ζώων του Παραρτήματος IV. Την οδηγία για τους οικότοπους μπορείτε να τη βρείτε (σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ) στον ακόλουθο σύνδεσμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:01992L0043-20130701>
- **Οδηγία για τα Άγρια Πτηνά (2009/147/ΕΚ):** Η οδηγία για τα άγρια πτηνά προστατεύει όλα τα είδη άγριων πουλιών στην ΕΕ. Η οδηγία απαιτεί τον καθορισμό περιοχών για τα πουλιά του Παραρτήματος I και για όλα τα μεταναστευτικά είδη που η έλευση τους είναι τακτική. Η οδηγία για τα άγρια πτηνά απαιτεί επίσης τη θέσπιση ενός γενικού συστήματος προστασίας για όλα τα είδη άγριων πουλιών. Προσδιορίζει επίσης ποια είδη μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο θήρας και πόσο χρονικό διάστημα μπορούν να διαρκούν οι διάφορες κυνηγετικές περιόδους. Την οδηγία για τα άγρια πτηνά μπορείτε να τη βρείτε (σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ) στον ακόλουθο σύνδεσμο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32009L0147>

Οι δύο αυτές οδηγίες αποτελούν τον θεμελιώδη λίθο της ΕΕ για την προστασία της φύσης. Επειδή είναι οδηγίες (αντί κανονισμού, για παράδειγμα) σημαίνει ότι πρέπει να μεταφερθούν δεόντως στην εθνική νομοθεσία κάθε κράτους μέλους. Κατά συνέπεια όλες οι νομικές υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτές πρέπει να ενσωματωθούν στην εθνική νομοθεσία. Εάν δυσκολεύεστε να βρείτε την (τις) εθνική (-ές) νομοθεσία (-ες) που περιλαμβάνει (-νουν) τις υποχρεώσεις της νομοθεσίας της ΕΕ για τη φύση, μπορείτε να την (τις) αναζητήσετε σε μια σχετική βάση δεδομένων

της ΕΕ³. Παράλληλα όμως θα πρέπει να βεβαιωθείτε ότι έχετε ελέγξει για τυχόν ενημερώσεις αυτής της νομοθεσίας που ενδέχεται να έχουν λάβει χώρα σε εθνικό επίπεδο, αλλά δεν έχουν συμπεριληφθεί στη βάση δεδομένων της ΕΕ.

Το **δεύτερο βήμα** είναι να ελέγξετε εάν η καταγγελία αφορά ζητήματα πέρα από μια συγκεκριμένη περιοχή, π.χ. να εμπίπτει σε μια από τις πέντε κατηγορίες που απαριθμούνται πιο κάτω και οι οποίες αφορούν στρατηγικές καταγγελίες:

- να βασίζεται σε αδυναμία επίτευξης γενικών στόχων
- να βασίζεται σε υποβάθμιση πολλών περιοχών
- να βασίζεται στη Δέουσα Εκτίμηση (σχέδια, έργα)
- να βασίζεται σε υποχρεώσεις για διαχείριση περιοχών
- να βασίζεται σε υποχρεώσεις για προστασία ειδών

Παρακάτω, παρουσιάζονται αναλυτικά οι πέντε αυτές κατηγορίες και δίνονται παραδείγματα απαιτούμενων αποδεικτικών στοιχείων για την υποβολή μίας στρατηγικής καταγγελίας.

1. Στρατηγικές καταγγελίες που βασίζονται στην αδυναμία επίτευξης γενικών στόχων

Νομική βάση: Το άρθρο 2 της οδηγίας για τα άγρια πτηνά ή το άρθρο 2 της οδηγίας για τους οικοτόπους. Οι καταγγελίες αναδεικνύουν ότι το εν λόγω κράτος μέλος δεν έχει λάβει τα κατάλληλα μέτρα για να διατηρήσει ή να επιτύχει ένα Ευνοϊκό (ή αλλιώς Ικανοποιητικό) Καθεστώς Διατήρησης για συγκεκριμένα είδη ή οικοτόπους.

Απαιτούμενα αποδεικτικά στοιχεία: Μείωση πληθυσμών ή απώλεια εύρους κατανομής για τα είδη, και μείωση έκτασης περιοχών για τύπους οικοτόπων σε εθνικό επίπεδο. Τεκμηρίωση των αιτιών για τις πιο πάνω μειώσεις.

Η κατανόηση της οικολογίας των ειδών ή των τύπων οικοτόπων που μειώνονται είναι καθοριστικής σημασίας, καθώς τα κράτη μέλη μπορούν να ισχυριστούν ότι η αιτία της μείωσης δεν οφείλεται σε δική τους υπαιτιότητα και να ισχυριστούν άλλα αίτια (π.χ. αλλαγές εκτός ΕΕ που επηρεάζουν μεταναστευτικά είδη και επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής).

2. Στρατηγικές καταγγελίες που βασίζονται στις υποχρεώσεις για την προστασία περιοχών

---

³ Οδηγία για τα άγρια πτηνά (μετά την τροποποίηση) – http://eur-lex.europa.eu/search.html?DB_CELEX_OTHER=32009L0147*&qid=1507218247932&DTS_DOM=NATIONAL_LAW&type=advanced&lang=en&SUBDOM_INIT=MNE&DTS_SUBDOM=MNE
Οδηγία για τα άγρια πτηνά (πριν την τροποποίηση) – http://eur-lex.europa.eu/search.html?DB_CELEX_OTHER=31979L0409*&qid=1507218321707&DTS_DOM=NATIONAL_LAW&type=advanced&lang=en&SUBDOM_INIT=MNE&DTS_SUBDOM=MNE
Οδηγία για τους οικοτόπους – http://eur-lex.europa.eu/search.html?DB_CELEX_OTHER=31992L0043*&qid=1507218394447&DTS_DOM=NATIONAL_LAW&type=advanced&lang=en&SUBDOM_INIT=MNE&DTS_SUBDOM=MNE

Νομική βάση: Το Άρθρο 6.2 (σημαντική υποβάθμιση ή διατάραξη περιοχών Natura 2000) της οδηγίας για τους οικότοπους.

Απαιτούμενα αποδεικτικά στοιχεία: Σημαντική υποβάθμιση τουλάχιστον 5 περιοχών.

Μια παράβαση του Άρθρου 6.2 είναι συχνά πιο εύκολο να αποδειχθεί παρά μια παράβαση του Άρθρου 6.3 (βλ. παρακάτω). Τα δύο άρθρα μπορούν να χρησιμοποιηθούν ταυτόχρονα. Όσον αφορά το Άρθρο 6.2, η Επιτροπή χρειάζεται απλά αποδείξεις υποβάθμισης. Για το Άρθρο 6.3, η Επιτροπή χρειάζεται να αναλύσει τη δέουσα εκτίμηση, κάτι το οποίο συχνά αποτελεί δύσκολο έργο που απαιτεί τεχνογνωσία. Παρ' όλα αυτά, αν ο σκοπός σας είναι η βελτίωση του τρόπου με τον οποίο γίνεται η δέουσα εκτίμηση, τότε μπορεί να υποβληθεί καταγγελία βάσει του Άρθρου 6.3.

3. Στρατηγικές καταγγελίες που βασίζονται στη δέουσα εκτίμηση (για σχέδια, έργα, δραστηριότητες)

Νομική βάση: Το άρθρο 6.3 (απουσία δέουσας εκτίμησης, ελλιπής δέουσα εκτίμηση ή δέουσα εκτίμηση με λανθασμένα αποτελέσματα).

Απαιτούμενα αποδεικτικά στοιχεία: Θα πρέπει να αποδειχτεί ότι η παράβαση δεν αφορά μόνο μία περίπτωση, αλλά είναι μέρος μίας συστηματικής πρακτικής, κατά την οποία δεν έχει διεξαχθεί ή δεν έχει πραγματοποιηθεί σωστά η δέουσα εκτίμηση π.χ. αφορά περισσότερες περιπτώσεις (π.χ. τουλάχιστον 5) ή σε διαφορετικές περιόδους, ή από διαφορετικές αρχές, κ.ο.κ.

Συχνά παρατηρείται ότι για ολόκληρους τομείς δεν γίνεται δέουσα εκτίμηση. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν η γεωργία, η δασοκομία και η αλιεία. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει αποσαφηνίσει ότι όλες οι δραστηριότητες θα πρέπει να υπόκεινται σε δέουσα εκτίμηση εκτός και αν μπορεί να αποκλειστεί, βάσει αντικειμενικών πληροφοριών, ότι δεν θα έχουν σημαντικές επιπτώσεις στις περιοχές του δικτύου Natura 2000.

4. Στρατηγικές καταγγελίες που βασίζονται στις υποχρεώσεις για τη διαχείριση περιοχών

Νομική βάση: Το Άρθρο 6.1 της οδηγίας για τους οικότοπους και το άρθρο 4 της οδηγίας για τα άγρια πτηνά.

Απαιτούμενα αποδεικτικά στοιχεία: Απουσία σχεδίων διαχείρισης (ή ισοδύναμων μέτρων), έλλειψη στόχων διατήρησης, τα μέτρα διατήρησης εντός των σχεδίων διαχείρισης δεν ανταποκρίνονται στο τι απαιτείται για την επίτευξη των στόχων διατήρησης. Όσον αφορά τις περιοχές που είναι καθορισμένες βάσει της οδηγίας για τα άγρια πτηνά, απαιτούνται επιπρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία να καταδεικνύουν ότι η παθητική διαχείριση (μηδενική δράση) δεν είναι αρκετή για την επίτευξη των στόχων διατήρησης.

Η **χρηματοδότηση** αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για την καλή διαχείριση μιας περιοχής, λόγω της ανάγκης λήψης ενεργών μέτρων. Το περιθώριο για την υποβολή καταγγελιών για έλλειψη χρηματοδότησης είναι ανοικτό, αλλά καλύτερα οι καταγγελίες να βασίζονται στα υφιστάμενα σχέδια διαχείρισης, τα οποία αποτελούν μια συμφωνημένη βάση για το τι θα πρέπει να λάβει

χώρα. Οι χρηματοδοτικές απαιτήσεις συμπεριλαμβάνονται επίσης στο άρθρο 8 της οδηγίας για τους οικοτόπους.

Αυτή την περίοδο (2016-2018) η Επιτροπή, με δική της πρωτοβουλία, αναλαμβάνει δράση κατά διάφορων κρατών μελών σχετικά με την έλλειψη στόχων και μέτρων διατήρησης, σε συνδυασμό και με την έλλειψη χαρακτηρισμού Ειδικών Ζωνών Διατήρησης.

5. Στρατηγικές καταγγελίες που βασίζονται στις υποχρεώσεις για την προστασία των ειδών

Νομική βάση: Το Άρθρο 5 της οδηγίας για τα άγρια πτηνά και τα άρθρα 12 και 13 της οδηγίας για τους οικοτόπους. Η καταγγελία αναδεικνύει μια συστηματική έλλειψη προστασίας των ειδών που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα IV της οδηγίας για τους οικοτόπους ή οποιουδήποτε είδους άγριου πουλιού.

Απαιτούμενα αποδεικτικά στοιχεία: Έλλειψη νομοθεσίας ή άλλου ρυθμιστικού συστήματος που να προστατεύει τα συγκεκριμένα είδη. Παράνομες δραστηριότητες μεγάλης κλίμακας σε συνδυασμό με έλλειψη ή ανεπαρκή επιβολή (π.χ. κατάλληλα μέσα για την εφαρμογή του νόμου, κατάλληλες εξουσιοδοτήσεις και εντολές για την επιβολή του νόμου, κατάλληλα επίπεδα και τύποι ποινικών κυρώσεων). Σημειώνεται ότι, καταγγελίες με βάση την επιβολή του νόμου δεν έχουν ακόμη κατατεθεί σε μεγάλο βαθμό.

Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, συχνά ολόκληροι τομείς δεν διαθέτουν ένα αποτελεσματικό σύστημα για προστασία των ειδών. Στα παραδείγματα περιλαμβάνονται οι δασοκομικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου ή η παρεμπόδιση αλιείας. Οι υποχρεώσεις για την προστασία των ειδών είναι αυστηρές και είναι πολύ σημαντικό να σκεφτόμαστε ποιες είναι οι πιο καλές και πρακτικές λύσεις που μπορούν να εφαρμοστούν.

Χρήσιμες συμβουλές

- Είναι βοηθητικό να έχετε μια σαφή ιδέα για το ποιο αναμένετε να είναι το τελικό βέλτιστο αποτέλεσμα της καταγγελίας σας. Πολύ συχνά, τα κράτη μέλη παραδέχονται τις παραβάσεις τους και μετά συνεχίζουν την ίδια πρακτική σε άλλες περιοχές ή περιφέρειες. Σε τέτοιες περιπτώσεις η καταγγελία δεν βοηθά πολύ. Επιπλέον, η ευρωπαϊκή νομοθεσία έχει συνήθως ευρεία γκάμα υποχρεώσεων. Ως εκ τούτου η εξεύρεση και εισήγηση μιας πρακτικής λύσης μπορεί να βοηθήσει την Επιτροπή ώστε να ξεκινήσει μια συζήτηση με τα κράτη μέλη προς αυτή την κατεύθυνση. Με την εισήγηση πρακτικών λύσεων αποφεύγονται επίσης δύσκολες καταστάσεις γύρω από τις υποχρεώσεις προστασίας των ειδών, όπου συχνά δημιουργείται η εντύπωση ότι θέλουμε να απαγορεύουμε τα πάντα παντού.
- Είναι βοηθητικό αν έρθετε σε επαφή με τις ΜΚΟ στις Βρυξέλλες (BirdLife Europe and Central Asia, European Environmental Bureau EEB, Friends of the Earth Europe ή WWF European Policy Office) για να συζητήσετε την επίσημη σας καταγγελία στο αρχικό της στάδιο. Οι ΜΚΟ στις Βρυξέλλες μπορούν να σας βοηθήσουν να διαμορφώσετε την καταγγελία σας με ένα πιο αποτελεσματικό τρόπο. Οι πιο πάνω ΜΚΟ έχουν μεγάλη εμπειρία με τις καταγγελίες, συμπεριλαμβανομένης της σύνταξής τους, του νομικού τους υπόβαθρου, της παρακολούθησης των υποθέσεων και της ανάδειξής τους μέσω των μέσων ενημέρωσης.

- Σε εθνικό επίπεδο μπορείτε να απευθυνθείτε στις Νομικές Ομάδες των εγχώριων περιβαλλοντικών ΜΚΟ ([WWF Ελλάς](#) και [Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία](#)), οι οποίες μπορούν να σας κατευθύνουν για να συντάξετε τη δική σας καταγγελία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επίσης, σε περίπτωση που έχετε στην διάθεσή σας υλικό για την τεκμηρίωση μίας καταγγελίας, αλλά δεν είναι πλήρες ή δεν επιθυμείτε να καταθέσετε εσείς οι ίδιοι την καταγγελία, μπορείτε να ενημερώσετε τις ως άνω Νομικές Ομάδες ώστε να εξετάσουν το ενδεχόμενο να υποβάλλουν αυτές καταγγελία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή εφόσον το κρίνουν σκόπιμο.
- Οι καταγγελίες χρειάζονται πολύ χρόνο για να προχωρήσουν. Συνήθως η αναμονή για να σημειωθεί πρόοδος από το ένα στάδιο της διαδικασίας επί παραβάσει στο άλλο, είναι ένας χρόνος. Για να καταλήξει τελικά μια καταγγελία στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναμένεται ότι χρειάζονται τουλάχιστον τέσσερα χρόνια και έξι χρόνια πριν να επιβληθούν πρόστιμα στο συγκεκριμένο κράτος μέλος. Για τον λόγο αυτό οι καταγγελίες πρέπει να εκλαμβάνονται ως ένα πιο αποτελεσματικό μέσο για να επιτευχθούν θεμελιώδεις αλλαγές παρά για να αποτραπεί η υλοποίηση ενός μεμονωμένου σχεδίου ή έργου.
- Η Προειδοποιητική Επιστολή και η Αιτιολογημένη Γνώμη συνήθως δεν είναι διαθέσιμα στο κοινό. Αποτελούν έγγραφα εσωτερικής επικοινωνίας μεταξύ της Επιτροπής και του κράτους μέλους. Μπορεί να είναι χρήσιμο να προσπαθήσετε να προμηθευτείτε αντίγραφα μέσω των εθνικών σας επαφών. Σε περίπτωση που καταφέρετε να εξασφαλίσετε αυτά τα έγγραφα είναι πολύ σημαντικό να τα διαχειρίζεστε με προσοχή και να μην τα δημοσιοποιείτε.
- Το βάρος της απόδειξης για να διαπιστωθεί μια παράβαση εναπόκειται στην Επιτροπή. Με άλλα λόγια, η Επιτροπή πρέπει να αποδείξει, βασισμένη σε αποδεικτικά στοιχεία, ότι το κράτος μέλος έχει αποτύχει να εφαρμόσει σωστά τις οδηγίες για τα άγρια πτηνά και τους οικοτόπους. Αν τα κράτη μέλη δεν έχουν καμία απόδειξη ότι εφαρμόζουν σωστά τις οδηγίες, ή αν δεν γνωρίζουν καν τι συνέβη, δεν αρκεί από μόνο του ως λόγος για να προχωρήσει μια διαδικασία επί παραβάσει. Τα αποδεικτικά στοιχεία που αναλύονται στις πιο πάνω παραγράφους, πρέπει να παρέχονται στην Επιτροπή από εσάς.
- Μόλις η Επιτροπή ανοίξει μια υπόθεση, μπορείτε να της παράσχετε πρόσθετο και υποστηρικτικό υλικό. Η υπόθεση όμως έχει αναληφθεί από την Επιτροπή και είναι η Επιτροπή που πρέπει να προετοιμάσει όλο το νομικό και υποστηρικτικό υλικό ώστε να καταλήξει η υπόθεση στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Ως καταγγέλλουσα ΜΚΟ πρέπει να παρακολουθείτε στενά τη διαδικασία και να υποστηρίζετε την Επιτροπή όπως και όποτε μπορεί να χρειαστεί, αλλά δεν πρέπει να ξεχνάτε ότι δεν είστε διάδικος στην υπόθεση.
- Η επίλυση των καταγγελιών σε εθνικό επίπεδο είναι ταχύτερη και ευκολότερη διαδικασία. Ωστόσο, σε κάποιες περιπτώσεις αυτό δεν είναι εφικτό, καθώς είτε δεν αναγνωρίζεται το δικαίωμα των ΜΚΟ να αμφισβητούν αποφάσεις σε εθνικά δικαστήρια είτε μία ότι προσφυγή στο δικαστήριο συνεπάγεται σημαντικό οικονομικό κόστος για τις ΜΚΟ. Αν δεν είναι σαφές αν μπορείτε να αμφισβητήσετε μια απόφαση σε εθνικό δικαστήριο, αλλά δοκιμάστε το πρώτα και αν δεν πετύχει μπορείτε στη συνέχεια να υποβάλετε μια καταγγελία στην Επιτροπή. Μια χαμένη υπόθεση στο εθνικό δικαστήριο εξακολουθεί να είναι χρήσιμη καθώς θα βοηθήσει την Επιτροπή, αν μπορείτε να τεκμηριώσετε γιατί ακριβώς δεν μπόρεσε να προχωρήσει η υπόθεση στο εθνικό δικαστήριο. Ωστόσο, αν ξεκάθαρα είναι αδύνατο ή αν ελλοχεύουν σημαντικά οικονομικά ρίσκα, τότε μπορεί να είναι καλύτερα να απευθυνθείτε απευθείας στην Επιτροπή. Σήμερα, οι ΜΚΟ δεν έχουν το δικαίωμα της άμεσης πρόσβασης στη δικαιοσύνη σε ευρωπαϊκό επίπεδο και δεν μπορούν να παρουσιάσουν από μόνες τους στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης μια υπόθεση εναντίον ενός κράτους μέλους.
- Εάν δεν επιτρέπεται να αμφισβητήσετε περιβαλλοντικές αποφάσεις ενώπιον εθνικών δικαστηρίων ή συνεπάγονται σημαντικά οικονομικά ρίσκα, τότε μπορείτε να εξετάσετε επίσης

τη μακροχρόνια βελτίωση της πρόσβασής σας στη δικαιοσύνη μέσω της υποβολής καταγγελίας σχετικά με την έλλειψη πρόσβασης στη δικαιοσύνη. Μια τέτοια καταγγελία μπορεί επίσης να υποβληθεί στα όργανα της Σύμβασης του Άαρχους και στις εθνικές αρχές που είναι αρμόδιες για την εφαρμογή του Άαρχους.

- Όταν η Επιτροπή επιθυμεί να κλείσει μια υπόθεση που βασίστηκε σε καταγγελία από εσάς, τότε είναι υποχρεωμένη να σας ειδοποιήσει. Εάν διαφωνείτε με την συγκεκριμένη απόφαση τότε είναι καλύτερα να αποστείλετε επιπρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία, και να μην εκφράσετε μόνο τη διαφωνία σας.
- Για να προχωρήσει μια υπόθεση στο επόμενο στάδιο της διαδικασίας επί παραβάσει, χρειάζεται να γίνει πολλή δουλειά. Κάθε βήμα της διαδικασίας αποτελεί και μια πολιτική απόφαση και η Επιτροπή μπορεί να κλείσει μια υπόθεση ανά πάσα στιγμή, μεταξύ άλλων και για πολιτικούς λόγους. Θα πρέπει να έχετε τακτή ηλεκτρονική επικοινωνία με τον υπεύθυνο λειτουργό/υπάλληλο που χειρίζεται την καταγγελία σας, και να είστε έτοιμοι να ασκήσετε πίεση στην Επιτροπή εάν η καταγγελία δεν προχωρεί αρκετά γρήγορα (περίπου εννέα μήνες ανά βήμα). Οι προσωπικές συναντήσεις, οι επιστολές στην Επιτροπή αλλά και οι ερωτήσεις Ευρωβουλευτών μπορούν να συμβάλουν αποτελεσματικά στην επίτευξη του στόχου αυτού. Οι Ευρωβουλευτές έχουν επίσης τακτικές ακροάσεις με την Επιτροπή και μπορούν να αναφερθούν στις υποθέσεις αυτές κατά την διάρκεια αυτών.

Στοιχεία επικοινωνίας:

Ariel Brunner (BirdLife Europe and Central Asia) – ariel.brunner@birdlife.org

Sabien Leemans (WWF European Policy Office) – sleemans@wwf.eu

Leonardo Mazza (European Environmental Bureau) – leonardo.mazza@eeb.org

Adrian Bebb (Friends of the Earth Europe) – adrian.bebb@foeeurope.org

Το κείμενο των κατευθυντήριων γραμμών ετοιμάστηκε με στήριξη από το ίδρυμα MAVA:

Το πρωτότυπο κείμενο είναι στα αγγλικά. Το κείμενο των κατευθυντήριων γραμμών μεταφράστηκε στην ελληνική γλώσσα από το Terra Cypria – το Κυπριακό Ίδρυμα Προστασίας του Περιβάλλοντος. Την επιμέλεια ανέλαβαν οι περιβαλλοντικές οργανώσεις Δίκτυο ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία και WWF Ελλάς.

Ιούλιος 2018.